

EUROOPA KOMISJONI VASTUSED

EUROOPA KONTROLLIKOJA
ERIARUANDELE

**Ühise põllumajanduspoliitika valdkonna
pettused** – Tuleb leida tõhusamad lahendused

Sisukord

KOKKUVÕTE (punktid I–XI)	2
SISSEJUHATUS (punktid 1–23)	3
AUDITI ULATUS JA KÄSITLUSVIIS (punktid 24–27)	4
TÄHELEPANEKUD (punktid 28–105)	4
JÄRELDUSED JA SOOVITUSED (punktid 106–112)	12
1. soovitus. Saada ja jagada põhjalikumat teavet ÜPP kulutustega seotud pettuseriskide ja meetmete kohta	13
2. soovitus. Edendada uute tehnoloogiate kasutamist ÜPP kulutustega seotud pettuste ennetamiseks ja avastamiseks	13

Käesolevas dokumendis on esitatud Euroopa Komisjoni vastused Euroopa Kontrollikoja eriaruandes sisalduvatele tähelepanekutele kooskõlas [finantsmääruse](#) artikliga 259. Vastused avaldatakse koos eriaruandega.

KOKKUVÕTE (punktid I–XI)

Komisjoni vastused

Komisjoni ühine vastus kokkuvõttele

Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on tõeline Euroopa poliitika, sest liikmesriigid koondavad oma vahendid, et viia ellu ühtset poliitikat, millel on kogu Euroopa jaoks ühtne eelarve.

ÜPP toetusesaajaid on 6,6 miljonit ning Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) kulutusi hallatakse jagatud eelarve täitmise raames, kasutades selleks ulatuslikku juhtimis- ja kontrollisüsteemi, mille eesmärk on tagada ÜPP kulutuste seaduslikkus ja korrektsus.

Jagatud eelarve täitmine tähendab, et komisjon täidab sellega seotud ülesandeid koos liikmesriikidega. Liikmesriigid peavad võtma kõik võimalikud meetmed, mis tagavad, et ELi eelarvest rahastatavad tegevused viiakse läbi õigesti ja tulemuslikult ning kooskõlas ELi eeskirjadega. Neil peavad olema sisse seatud süsteemid, mille abil nad saavad ennetada, avastada ja kõrvaldada õigusnormide rikkumisi ning pettusi. ÜPP õigusaktides on sätestatud, et liikmesriigid nimetavad akrediteeritud makseasutused, kes vastutavad liidu vahendite haldamise ja kontrolli eest, nimelt toetusesaajatele tehtavate maksete ja komisjonile esitatavate finantsaruannete eest.

Samal ajal esitavad liikmesriikide nimetatud sertifitseerimisasutused igal aastal arvamuse asjaomase makseasutuse raamatupidamise aastaaruande täielikkuse, täpsuse ja õigsuse, tema sisekontrollisüsteemi nõuetekohase toimimise ning komisjonile deklareeritud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Komisjon on seisukohal, et maa hõivamine ei ole probleem, mis tuleneb ÜPP õigusaktide konkreetsete nõrkade külgede kuritarvitamisest. Pigem on see seotud liikmesriikide õigussüsteemides, järelevalves ja üksikisiku õiguste kaitses esinevate võimalike puudustega ning seetõttu peavad liikmesriigid seda probleemi vajaduse korral käsitlema üldise õigusriigi põhimõtte kohaselt.

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi (DG AGRI) tehtavate akrediteerimiskontrollide käigus kaalutakse pettusevastaseid meetmeid, mida makseasutused on rakendanud seoses akrediteerimiskriteeriumide komponentidega, eelkõige seoses sisekeskkonna, taotluste heakskiitmise ja järelevalvega (kavandamisetapis tehakse riskihindamine, et määrata kindlaks valdkonnad, millele auditi käigus keskenduda – kavandamisetapis võetakse alati arvesse pettuseriski). Vajaduse korral rakendasid makseasutused DG AGRI järelduste ja soovitude alusel korrigeerimis- või paranduskavasid.

Aruandluse üksikasjalikkus põhineb sertifitseerimisasutuste professionaalsel hinnangul. Kui sertifitseerimisasutuste töö tulemusena midagi ei leitud, ei ole sertifitseerimisasutused kohustatud esitama tehtud töö kohta täiendavaid üksikasju.

Komisjon on juba alates 2018. aastast soovitanud võtta kasutusele seire teel tehtavad kontrollid. Lisaks sellele, et komisjon pakub tasuta juurdepääsu Copernicuse andmetele ja teabele juurdepääsu teenustele (DIAS) ÜPP seire eesmärgil, on ta välja töötanud juhenddokumendid, korraldanud mitmesuguseid kohtumisi ja veebiseminare sidusrühmadega ning käivitunud 2021. aastal seire teel tehtavat kontrolli käsitleva teavitusmeetme, et lahendada tajutavad või tegelikud tehnilised probleemid Sentineli satelliidiandmete kasutamisel ÜPP seireks. Selle tulemusel kahekordistus 2021. aastal liikmesriikides seire teel tehtava kontrolli rakendamine võrreldes 2020. aastaga, ületades seega komisjoni vahe-eesmärgi, mille kohaselt tuleb 2022. aastaks hõlmata sellega 10 % kasutatavast põllumajandusmaast.

Komisjon on kontrollikoja soovustega nõus.

SISSEJUHATUS (punktid 1–23)

Komisjoni vastused

09. „Liidu finantshuve kahjustav pettus“ on määratletud direktiivi (EL) 2017/1371 (mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil; edaspidi „finantshuve kaitse direktiiv“) artiklis 3 teo või tegevusetusena, mis on seotud i) hangetesse mittepuutuvate kuludega ja ii) hangetesse puutuvate kuludega. Finantshuve kaitse direktiivi artiklis 4 kirjeldatud „muid kuritegusid, mis kahjustavad liidu finantshuve“ (rahapesu, passiivne ja aktiivne korruptsioon, omastamine) tuleks vaadelda koos.

11. Kontrollikoja kasutatud mõisted „sisepettus“ ja „välispettus“ ei lange kokku määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 artiklis 4 sätestatud OLAFi mõistetega „sisejuurdlus“ ja „välisjuurdlus“.

ESIMENE TAANE – Kuigi ametisaladuse hoidmise nõude rikkumine ehk passiivne korruptsioon võib paljudel juhtudel olla seotud ka pettusega, ei ole see deklareerimata huvide konflikti puhul alati nii.

TEINE TAANE – Finantshuve kaitse direktiivis eristatakse pettusena tegu või tegevusetust, mis on seotud i) hangetesse mittepuutuvate kuludega ja ii) hangetesse puutuvate kuludega. Arvesse tuleks võtta selle mõiste alla kuuluvaid „muid kuritegusid, mis kahjustavad liidu finantshuve“, st aktiivset korruptsiooni.

13. ESIMENE TAANE – Kuigi ÜPP eest vastutab lõppkokkuvõttes komisjon, eelkõige põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (DG AGRI), haldab ta seda koos liikmesriikide makseasutustega. Alates 2015. aastast esitavad liikmesriikide sõltumatud sertifitseerimisasutused igal aastal arvamuse makseasutuste kulutuste korrektsuse kohta.

TEINE TAANE – Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) viib läbi haldusjuurdlusi, mis käsitlevad pettust, korruptsiooni ja muud ELi eelarve finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust ning tõsiseid rikkumisi ELi institutsioonides.

23. Seoses kontrollikoja järelusega, et finantshuve kaitse direktiivi kohastes aruannetes avaldatud andmed ei ole täielikud, selgitas komisjon vastuses kontrollikoja eriaruandele 01/2019, et x aastal konkreetsetest juhtumitest teatamata jätmine ei tähenda, et neist juhtumitest üldse ei teatata. Seetõttu hõlmab finantshuve kaitse direktiivi kohase aruande koostamisel tehtav analüüs vähemalt viit aastat, et viia sellise teatamata jätmise mõju miinimumini, ning seetõttu leitakse, et selline (õigeaegselt) teatamata jätmine mõjutab avastamishinnanguid vaid vähesel määral, mis ei mõjuta oluliselt komisjoni järelusi.

Komisjon leiab, et finantshuve kaitse direktiivi kohane aruanne on kõige täpsem vahend, mille abil saab hinnata pettuste mõju ELi vahenditele.

AUDITI ULATUS JA KÄSITLUSVIIS (punktid 24–27)

Komisjoni vastused puuduvad.

TÄHELEPANEKUD (punktid 28–105)

Komisjoni vastused

30. Komisjon juhib tähelepanu sellele, et viga ei ole sama mis pettus.

Komisjon viitab oma vastusele kontrollikoja 2019. aasta aruande punktis 6.36 ja võtab teadmiseks kontrollikoja hinnangu, et pettuserisk on suurem valdkondades, mille suhtes kohaldatakse üldiselt kulude hüvitamisel põhinevat kaasrahastamist, mitte aga ÜPP kuludest suurema osa moodustavate otsetoetuste ja pindalapõhiste maaelu arengu kulude valdkonnas.

Tuleks meenutada, et kehtiva ÜPP õigusraamistiku kohaselt kohaldatakse kulude hüvitamisel põhinevate maksete vallas keerulisi tingimusi ja toetuskõlblikkuse eeskirju, mille puhul on vajalik abi suunata, et saavutada kaugeleulatuvad poliitikaeesmärgid. Seega on vaja seaduslikkus ja korrektsus tasakaalustada poliitikaeesmärkide saavutamiseks, unustamata seejuures rakenduskulusid. Ajavahemikul 2023–2027 tegeleb komisjon sellega, edendades lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamist ja lihtsustades ÜPPd.

JOONIS 6. ÕIGUSNORMIDE RIKKUMIST JA PETTUST MÕJUTAVAD TEGURID

Komisjon tuletab meelde ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (IACS), sealhulgas põldude identifitseerimise süsteemi (LPIS) olulist rolli veariski madalal hoidmisel pindalapõhiste ÜPP maksete (otsetoetused ja mõned maaelu arengu meetmed) puhul, mida kontrollikoda on tunnistanud.

Vt komisjoni vastus punktile 30.

31. Komisjon märgib, et toetuskõlblikkuse kriteeriumidele vastamiseks vajalike tingimuste kunstlik loomine on õigusnormide rikkumine, kuid mitte tingimata pettus. Samal ajal kujutab valeandmete esitamine, et saada põhjendamatult ÜPP toetusi, endast tõepoolest pettuse erijuhtumit.

3. selgitus. Näited tegevuse simuleerimisest ja dokumentide võltsimisest ELi vahendite saamiseks

Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et 3. selgituses kirjeldatud Slovakkia juhtum on näide liikmesriigi tõhusalt toimivast juhtimis- ja kontrollisüsteemist, mis on nõuetekohaselt ära hoidnud ELi finantshuvide kahjustamise ning mis andis juhtumist teada nõuetekohaselt ja kehtiva korra kohaselt.

40. Veini müügiesitamismeetme turvalise rakendamise tagamiseks andis DG AGRI 2016. aastal välja suunised¹ veinisektori riiklike toetusprogrammide, eelkõige müügiesitamismeetme kohta. Lisaks sellele esitas DG AGRI 2021. aastal liikmesriikide esindajatele teatise „Veini valdkonnas

¹ Kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/wine-guidelines-national-support-programmes-2016-16-12_en.pdf.

tuvastatud tehnilised küsimused – müügiendendus kolmandates riikides“. See peaks aitama vähendada riske seoses müügiendendusmeetme rakendamisega veinisektoris.

ESIMENE TAANE – Personalikuludega seotud kulutused on õiguslikult piiratud 50 %ga rakendatud müügiendendusmeetme kogukuludest.

TEINE TAANE – Kolmandates riikides tehtavaid kohapealseid kontrole reguleeritakse komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2016/1150. Puudub konkreetne minimaalsete valimipõhiste kontrollide kohustus/eesmärk kolmandates riikides tehtavate toimingute puhul. Lisaks ei nõuta määruses, et kohapealne kontroll peab toimuma meetmete rakendamise kohas, vaid see tuleb läbi viia üksnes toetusesaaja või korraldava asutuse ruumides. Veini müügiendenduse kohapealne kontroll kolmandates riikides ei keskendu tegevuse kohapealsele kontrollimisele.

KOLMAS TAANE – Rakendusmääruse (EL) 2016/1150 artikkel 41 sisaldab erinõudeid, kui müügiendustusgevust viib läbi korraldav asutus.

42. Komisjon kinnitab, et nõue, et toetuskõlblikud hektarid peavad olema põllumajandustootja kasutuses, on kehtestatud toetusõiguste jaotamiseks ja aktiveerimiseks, eesmärgiga saada asjakohast toetust põhitoeuskava raames või toetust ühtse pindalatoetuse kava raames.

5. selgitus. Mis on maa hõivamine?

Maa hõivamise on ulatuslikum nähtus kui põllumajandusmaa ja toetuste koondumine üksikute toetusesaajate kätte, millest komisjon on teadlik (maaomandi jaotust peegeldades on ligikaudu 80 % ÜPP otsetoetustest on koondunud 20 % toetusesaajate kätte). ÜPP 2014–2022 raames toimus otsetoetuste märkimisväärne ümberjaotamine väiksemate põllumajandustootjate ja looduslikest piirangutest mõjutatud piirkondade kasuks võrreldes ajavahemikuga 2011–2013. Uue ÜPP 2023–2027 raames liigutakse selle suunas, et muuta otsetoetuste jaotamine õiglasemaks selliste vahendite abil nagu toetuse ülempiir, maksete vähendamine ja eelkõige täiendava ümberjaotava sissetulekutoetuse rakendamine kestlikkuse tagamiseks.

Seoses „maa hõivamise“ ja pettustega juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et maa ebaseaduslik omandamine (st maa omandiõiguse seaduslik omandamine kuritegevuse, näiteks vägivald või hirmutamise teel) ja seejärel toetuskõlblikkuse tingimuste tegelik täitmine ei ole sama mis toetuskõlblikkuse tingimuste täitmise teesklemine, esitades võltsitud ja/või valedokumentid. Viimati nimetatud probleemi võib avastada makseasutuse pettusevastaste meetmete abil.

47. Komisjoni tunneb heameelt positiivse hinnangu üle, mille kontrollikoda andis ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (IACS) ning põldude identifitseerimise süsteemi (LPIS) rollile vigade ennetamisel ja veamäärade vähendamisel. Vt ka komisjoni vastus joonisele 6.

49. Komisjon jagab kontrollikoja seisukohta, et ebaseaduslikud viisid ELi vahenditest kasu saamiseks (nt petturid, kes püüavad ebaseaduslikult omandada põllumajandusmaad ja seejärel taotleda toetust) on tõepoolest tõenäoliselt tõhusa juhtimis- ja kontrollisüsteemi (nt IACS-LPIS) tulemus, mis on sundinud pettureid leidma erinevaid viise toetuse saamiseks. Väga sageli suurendavad need erinevad viisid ohtu, et petturid avastatakse ja neile määratakse karmimad karistused (sealhulgas pikaajaline vangistus). Üldiselt tõendab see sisseseatud süsteemi tugevust.

KOMISJONI ÜHINE VASTUS JOONISELE 7 JA PUNKTIDELE 50–51

Seoses „maa hõivamise“ ja pettustega juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et maa ebaseaduslik omandamine (st maa omandiõiguse seaduslik omandamine kuritegevuse, näiteks vägivald või hirmutamise teel) ja seejärel toetuskõlblikkuse tingimuste tegelik täitmine ei ole sama mis toetuskõlblikkuse tingimuste täitmise teesklemine, esitades võltsitud ja/või valedokumendid. Viimati nimetatud probleemi võib avastada makseasutuse pettusevastaste meetmete abil.

6. selgitus. Näide maa ebaseadusliku hõivamise kohta Itaalias

DG AGRI korraldas kaks kontrolli, et uurida 6. selgituses kirjeldatud olukorda Itaalias, ning neist ühe tulemusena tehti 158 miljoni euro suurune finantskorrektsioon ja teise tulemusena 21 miljoni euro suurune finantskorrektsioon. ELi eelarve oli seega OLAFi ja DG AGRI ühise ja kooskõlastatud tegevuse kaudu asjakohaselt kaitstud. See on veel üks näide sellest, et komisjon peab pettusevastast võitlust ja ELi finantshuvide kaitset esmatahtsaks.

52. 7. selgituses kirjeldatud probleemid ei ole tingimata seotud makseasutuste läbi viidud kontrollide vajakajäämistega, vaid pigem puudustega maaomandi ja maa rendilepingute haldamise viisis konkreetsetes liikmesriigis. Selle asemel, et tegeleda makseasutuse kontrolli kui sellisega, tuleks pigem keskenduda vajadusele neid süsteeme kiiresti täiustada.

53. Ei määruses (EL) nr 1307/2013 ega uue ÜPP 2023–2027 õigusraamistikus (määrus (EL) 2021/2115 strateegiakavade toetamise kohta) ei ole määratletud õigussuhte olemust, mis määraks kindlaks, et toetuskõlblikud hektarid on põllumajandustootja kasutuses, kuna ei ole võimalik leida ühtset reeglit, mis oleks kooskõlas kõigi liikmesriikide õigusaktidega. Täielikud nõuded oleksid vastuolus ka uue rakendamismudeli kontseptsiooniga. Kooskõlas lepinguvabaduse põhimõttega kvalifitseeruvad sellega seoses siiski kõik siseriiklikus õiguses seaduslikult ette nähtud põllumajandusmaa „kasutamise“ vormid. Need võivad muu hulgas olla omandiõigus, maa kontsessioon, kirjalik rendileping, suuline rendileping või muu suulise kokkuleppe vorm, vaidlustamata valdus, kui see on lubatud siseriikliku õigusaktiga või muude riiklike õiguslike vormide, õigustraditsiooni ja/või õigusliku tava kohaselt.

54. Komisjon märgib veel kord, kui oluline on, et liikmesriigid seaksid sisse piisavad juhtimis- ja kontrollisüsteemid, et ennetada ja avastada õigusnormide rikkumisi ning kaitsta liidu finantshuve. Seetõttu ei tohiks kontrollid piirduda topelthaotluste juhtumitega. Sellegipoolest on toetuse taotluste kontrollimise vorm ja selle kontrollimine, kas toetuskõlblikud hektarid on põllumajandustootja kasutuses, liikmesriikide otsustada.

55. Jagatud eelarve täitmine võimaldab liikmesriikidel korraldada oma kontrollisüsteeme paindlikult. Seetõttu kajastavad meetodite erinevused erinevaid riiklikke süsteeme. Mis puudutab kontrollide läbiviimist, siis komisjon soovib liikmesriikidel keskenduda õigusnormide rikkumistele, mitte piirduda vaid topelthaotluste juhtumite kontrollimisega. Tegelikult kutsutakse liikmesriike üles täitma oma üldist kohustust teha tõhusat ja süstemaatilist halduskontrolli, sealhulgas maa kasutamise seaduslikkuse üle, hoolimata liikmesriikide kaalutusõigusest ja nende õigusest eeldada, et toetuskõlblikud hektarid on taotleja kasutuses.

56. Topelthaotluste puhul peavad liikmesriigid kõigepealt kindlaks tegema, kelle kasutuses on toetuskõlblikud hektarid seaduslikult. Kui ühel taotlejatest puudub seaduslik õigus, ei saa ta väita, et kõnealune maa on tema kasutuses seaduslikult. Teiseks, kui kaks osapoolt suudavad tõendada, et neil on maa suhtes õigussuhe, peavad riigi ametiasutused vastavalt kohtuasjas Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09) sätestatud põhimõtetele kindlaks määrama, kellel on otsustusõigus nendel

hektaritel toimuva põllumajandustegevuse üle ning kes teenib selle tegevusega tulu ja kannab sellega seotud finantsriske.

58. Põllumajandusliku tegevuse toimumist põllumajandusmaal peavad makseasutused kontrollima nõutavate kontrollide raames, mis tuleb seoses toetuskõlblikkuse tingimustega läbi viia. Seejärel auditeerivad sertifitseerimisasutused korrapäraselt neid kontrollisüsteeme ja vajaduse korral kontrollib neid komisjon. Kui makseasutuste kontrollid osutuvad puudulikuks, rakendatakse finantskorrektsioone.

8. selgitus. Karjamaade ja mägipiirkondade atraktiivsus petturite jaoks

Lisaks OLAFi juurdlustele käsitletakse neid probleeme (nt karjamaade ja mägipiirkondade atraktiivsus petturite jaoks) ka komisjoni kontrollides ning rakendatakse finantskorrektsioone, kuni olukord on paranenud ja ELi eelarve on täielikult kaitstud. Väga sageli tehakse seda tegevuskavade raames, mida liikmesriigid rakendavad komisjoni järelevalve all, et tagada tuvastatud puuduste täielik ja kiire kõrvaldamine.

KOMISJONI ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 59–61

Komisjon soovib rõhutada, et tuvastatud pettusi ja pettusekahtlusega juhtumeid tuleb selgelt eristada. Pettusi võivad uurida ainult selliste juhtumite uurimiseks pädevad asutused, näiteks OLAF, Euroopa Prokuratuur või liikmesriikide pettustevastased asutused ja õiguskaitseasutused. Pettust saab tuvastada ainult haldus- või kriminaalkohtu lõpliku otsusega.

OLAFi saadetud 12 juhtumist on seni lõpetatud kaks juurdlust koos finantssoovitustega DG AGRI-le korraldada valesti makstud vahendite tagasinõudmine. Nendel kahe konkreetse juhtumi puhul kinnitas OLAF õigusnormide rikkumist, kuid ei leidnud tõendeid pettuse kohta. Ülejäänud kümme juhtumit on veel uurimisel ja komisjon ei saa neid seetõttu täpsemalt kommenteerida.

Lisaks märgib komisjon positiivse asjana, et viimase kahe aasta jooksul oli kontrollikoja poolt loodusvarade rubriigi puhul esitatud veamäär olulisuse künnise lähedal (1,9 % 2019. aastal ja 2 % 2020. aastal) ning vastas DG AGRI iga-aastases tegevusaruandes esitatud veamääradele.

Komisjon märgib, et kontrollikoda ei pea end pädevaks uurima pettusi. Sama kehtib komisjoni audiitorite kohta.

62. Seoses meetmetega, mida komisjon on võtnud ÜPPga seotud pettuste vastu, leiab komisjon, et tal on ülevaade pettustest ja pettuseriskidest ning ta jätkab ennetavat tegutsemist ja ÜPP kulutustega seotud pettuseriski jälgimist.

KOMISJONI ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 65–69

Komisjon märgib, et maa hõivamine ei ole probleem, mis tuleneb ÜPP õigusaktide konkreetsete nõrkade külgede kuritarvitamisest. Pigem on see seotud liikmesriikide õigussüsteemides, järelevalves ja üksikisiku õiguste kaitses esinevate võimalike puudustega ning seetõttu peavad liikmesriigid seda probleemi vajaduse korral käsitlema üldise õigusriigi põhimõtte kohaselt.

Seoses üldiselt maa hõivamise küsimusega esitas DG AGRI oma 2020. aasta aruandes pettustevastase võitluse strateegia kohta väga erineva kontseptsiooni, märkides, et maa hõivamine „ei ole probleem, mis tuleneb ÜPP õigusaktide konkreetsete nõrkade külgede kuritarvitamisest“.

Nagu kontrollikoda punktis 56 tunnistab, on komisjon astunud samme, et anda liikmesriikidele suuniseid selle kohta, kuidas käsitleda maa hõivamise probleeme, kui need on seotud „kasutuses oleva maa“ küsimusega.

Seoses „maa hõivamise“ ja pettustega juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et maa ebaseaduslik omandamine (st maa omandiõiguse seaduslik omandamine kuritegevuse, näiteks vägivald või hirmutamise teel) ja seejärel toetuskõlblikkuse tingimuste tegelik täitmine ei ole sama mis toetuskõlblikkuse tingimuste täitmise teesklemine, esitades võltsitud ja/või valedokumentid. Viimati nimetatud probleemi võib avastada makseasutuse pettusevastaste meetmete abil.

Joonis 9. DG AGRI LIIKMESRIIKIDELE ANTAVATE SUUNISTE AJAKAVA

Komisjon märgib, et ta on liikmesriikide toetamise tähtsusest teadlik ja on tihedas kontaktis liikmesriikide makseasutustega, et pakkuda vajalikku toetust vastavalt saadud taotlustele.

74. Komisjon leiab, et ta on ka alates 2019. aastast hõlbustanud pettusevastaseid meetmeid käsitlevate parimate tavade vahetamist makseasutuste konverentsidel, kui neid oli võimalik COVID-19st tingitud piiranguid silmas pidades korraldada, näiteks 2020. aasta oktoobri konverentsil, kus Horvaatia makseasutus pidas ettekande. Teavet on vahetatud ka õppevõrgustiku kohtumistel. Lisaks sellele alustati 2021. aastal uuesti pettusevastaste seminaride korraldamist ja DG AGRI on liikmesriikide sellekohastele taotlustele alati vastu tulnud. Vastavalt saadud taotlustele korraldatakse 2022. aastal ka teisi seminare.

KOMISJONI ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 75–78

Komisjon jälgib liikmesriikide rakendatavaid pettusevastaseid meetmeid sertifitseerimisasutuste töö kaudu.

Liikmesriikide pettusevastaste meetmete üle teostatakse pidevat järelevalvet sertifitseerimisasutuste töö ja nende poolt komisjonile esitatavate aastaaruannete kaudu.

Seda järelevalvet teostatakse vastavalt allpool kirjeldatud põhimõttele ja kehtivatele õigusnormidele.

Makseasutustel on seadusest tulenev kohustus rakendada pettusevastaseid meetmeid. Selleks et toetada makseasutusi asjakohaste meetmete võtmisel, andis DG AGRI liikmesriikidele suunised akrediteerimiskriteeriumide rakendamise kohta seoses pettusevastaste meetmetega.

Komisjon rõhutab, et pettusevastaste meetmete puhul on jagatud eelarve täitmise kohaselt juhtroll liikmesriikidel. Akrediteerimiskriteeriume käsitlev suunis nr 1 on dokument, milles on esitatud miinimumnõuded, mille täitmist sertifitseerimisasutused eeldavad seoses kõigi akrediteerimiskriteeriumide läbivaatamisega, sealhulgas pettuste ennetamise ja avastamise osas. Liikmesriikidele esitati konkreetsemad suunised pettusevastaste meetmete kohta koos parimate tavadega näiteks eksperdirühma kohtumisel 2021. aasta novembris.

Aruandluse üksikasjalikkus põhineb sertifitseerimisasutuste professionaalsel hinnangul; komisjon selgitab siiski, et kui leiti pettuste ennetamise ja/või avastamisega seotud puudusi, on neid sertifitseerimisasutuste aruannetes piisavalt kirjeldatud. Kui sertifitseerimisasutuste töö tulemusena midagi ei leitud, ei ole sertifitseerimisasutused kohustatud esitama tehtud töö kohta täiendavaid üksikasju.

Komisjon (DG AGRI) korraldab igal aastal liikmesriikidesse mitu kontrollkäiku, mille raames kontrollitakse sertifitseerimisasutuste auditistrateegia rakendamist ja makseasutuse sisekontrollisüsteemi hindamisel tehtud töö kvaliteeti ning vaadatakse muu hulgas läbi akrediteerimiskriteeriumid.

80. Nagu kontrollikoda on selgelt märkinud, teeb komisjon kontrole ning need ei ole ega tohiks olla pettustega seotud uurimised. Komisjon kontrollib siiski liikmesriikide kehtestatud pettusevastaseid meetmeid.

DG AGRI tehtavate akrediteerimiskontrollide käigus kaalutakse pettusevastaseid meetmeid, mida makseasutused on rakendanud seoses akrediteerimiskriteeriumide komponentidega, eelkõige seoses *sisekeskkonna, taotluste heakskiitmise ja järelevalvega* (kavandamisetaapis tehakse riskihindamine, et määrata kindlaks valdkonnad, millele kontrolli käigus keskenduda – kavandamisetaapis võetakse alati arvesse pettuseriski). Vajaduse korral rakendasid makseasutused DG AGRI järeltuste ja soovitude alusel korrigeerimis- või paranduskavasid.

10. selgitus. Komisjoni vastumeetmed seoses ÜPP vahendite väidetava väärkasutamisega Slovakkias

Komisjon märgib, et enne akrediteeringu täielikku taastamist võtsid Slovakkia ametiasutused makseasutuse suhtes mitu parandusmeetet. 2022. aasta esimestel kuudel rakendavad Slovakkia ametiasutused endiselt ümberkujundamiskava, et veelgi parandada makseasutuse sisekontrollisüsteeme, eelkõige seoses IACSigiga hõlmamata maaelu arengu kuludega. Kuigi Slovakkia ametiasutused taastasid täieliku akrediteeringu, ei jätkanud nad enne edasiste paranduste tegemist makseid seoses IACSigiga hõlmamata maaelu arengu investeerimismeetmetega. Komisjon peatas Slovakkia ametiasutuste esitatud kulude hüvitamise taotlused, kuni Slovakkia ametiasutused peatasid maksed.

82. Seire teel tehtav kontroll on ELi õigusraamistikus sätestatud kontrollimeetod, mis tugineb kohapealsetele kontrollkäikudele (selliste toetuskõlblikkuse kriteeriumide, kohustuste ja ülesannete puhul, mille täitmist ei saa jälgida) ja uue tehnoloogia kasutamisele (selliste toetuskõlblikkuse kriteeriumide, kohustuste ja ülesannete puhul, mille täitmist saab jälgida) ning mis on pindalatoetuse kavade ja meetmete puhul alternatiiv traditsioonilistele kontrollimeetoditele.

83. Kui pindalatoetuse puhul saab toetuskõlblikkuse tingimuste täitmist pidada Sentinel satelliidiandmete (või muude vähemalt samaväärsete andmete) abil „jälgitavaks“, kasutatakse seire teel tehtavas kontrollis vastavuse kontrollimiseks automatiseeritud protsesse. Ebaselgete tulemuste saades rakendatakse poolautomaatseid menetlusi. Kui pindalatoetuse puhul ei ole toetuskõlblikkuse tingimuste täitmine Sentinel satelliidiandmete abil *a priori* „jälgitav“, tuleb teha kohapealseid kontrollkäike valimisse kaasatud toetusesaajate juurde. Seega on seire teel tehtava kontrolli eelis traditsiooniliste kontrollimeetodite ees kõige suurem siis, kui kõiki toetuskõlblikkuse tingimusi on võimalik jälgida. Kuid eelkõige maaelu arengu meetmed võivad sisaldada toetuskõlblikkuse tingimusi, mille täitmist ei ole võimalik Sentinel satelliidiandmete abil jälgida. Selle takistuse kõrvaldamiseks on komisjoni ettepanekus liikmesriikide tulevase pindala seiresüsteemi kohta ette nähtud muude kui Sentinel andmete, näiteks geomärgistatud fotode kasutamine.

84. Komisjon märgib, et satelliidid saavad jälgida ainult füüsiliste nähtuste olemasolu või puudumist aladel, mille jaoks taotletakse ÜPP toetusi. Seega võivad satelliidiandmetel põhinevad veenvad leiud näidata vastavust või mittevastavust toetuskõlblikkuse kriteeriumidele, mis on seotud konkreetsete põllumajandustegevuste või -tingimustega, kuid mitte haldustingimustega, mis puudutavad näiteks toetusesaajat või tema kasutuses olevat maad.

85. Regulaarsete satelliidipiltide automaatne töötlemine võimaldab nii hoiatada põllumajandustootjaid eelseisvatest tähtaegadest, mis nõuavad konkreetseid tegevusi (näiteks põllu niitmine teatavaks tähtajaks), kui ka teavitada põllumajandustootjaid täheldatud mittevastavusest taotletava toetuse toetuskõlblikkuse kriteeriumidele (näiteks künnikeelu eiramine). Õigusraamistikus on ette nähtud, et toetusesaajad võivad toetustaotlusi muuta või tagasi võtta kindlaksmääratud tähtaegade jooksul.

86. Seire teel tehtavat kontrolli rakendavad liikmesriikide pädevad asutused. Seire teel tehtav kontroll võimaldab tuvastada pindalatoetuste puhul toetuskõlblikkuse tingimuste täitmist või mittetäitmist, juhul kui need on seotud põllumajandustegevuste ja -tingimustega, mida on võimalik jälgida Sentineli satelliitide abil. Seire teel tehtav kontroll vähendab vahendite avalduvat riski, kuna selle abil tuvastatakse mittevastavused asjaomaste maatükkide üldkogumis.

90. Komisjon on juba alates 2018. aastast soovitanud võtta kasutusele seire teel tehtavad kontrollid. Lisaks sellele, et komisjon pakub tasuta juurdepääsu Copernicuse andmetele ja teabele juurdepääsu teenustele (DIAS) ÜPP seire eesmärgil, on komisjon välja töötanud juhenddokumendid ning soodustab vastastikust õppimist ja parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, näiteks korraldades spetsiaalseid kohtumisi, kus liikmesriigid, kes juba kasutavad seire teel tehtavat kontrolli, tutvustavad oma tegevust ja jagavad sellise kontrolli tegelikul rakendamisel põhinevaid kogemusi. Samuti toetab komisjon liikmesriike koolituste, dokumentide ja IT-lahendustega oma seire teel tehtavat kontrolli käsitleva teavitusmeetme raames, mille eesmärk on kõrvaldada tajutavad või tegelikud tehnilised takistused Sentineli satelliidiandmete kasutamisel ÜPP seireks.

91. 2021. aastal kahekordistus liikmesriikides seire teel tehtava kontrolli rakendamine võrreldes 2020. aastaga, ületades seega komisjoni vahe-eesmärgi, mille kohaselt tuleb 2022. aastaks hõlmata sellega 10 % kasutatavast põllumajandusmaast.

96. Komisjon kiitis heaks Euroopa Parlamendi 2021. aasta uuringu, milles toodi välja samad probleemid, millega komisjon ja liikmesriigid seisavad silmitsi teabe kogumisel, kuna teabe kättesaadavuse määravad ELi isikuandmete kaitse üldmäärusega (EL) 2016/679 kehtestatud läbipaistvusnõuded ja piirangud. Uuringu tulemused 50 suurima toetusesaaja kohta on kooskõlas sama teemat käsitlevate tulemustega, mille DG AGRI esitas Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjonile (CONT). Oluline osa ÜPPst (ja ühtekuuluvuspoliitikast) toetab riiklikke investeeringuid. DG AGRI on mitmel korral teatanud oma valmisolekust teha Euroopa Parlamendiga koostööd, et vajaduse korral läbipaistvust veelgi suurendada. Uus ÜPP 2023–2027 (määruse (EL) 2021/2116 artikkel 98) kohustab liikmesriike koguma teavet, mis on vajalik toetusesaajate kindlakstegemiseks, sealhulgas vajaduse korral nende direktiivi 2013/34/EL artiklis 2 määratletud kontsernide kindlakstegemiseks, milles toetusesaajad osalevad.

97. Jagatud eelarve täitmise raames on liikmesriigid kohustatud avaldama teavet toetusesaajate kohta. Liikmesriigid peaksid tagama ÜPP vahendeid saavate toetusesaajate andmete, sealhulgas ettevõtjate kontserne käsitleva teabe iga-aastase tagantjärele avaldamise (uue ÜPP raames) ühel veebisaidil liikmesriikide kaupa. Kõik veebisaidid on kättesaadavad linkide kaudu veebisaidil europa.eu: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/beneficiaries_et. Komisjon kaalub ELi rahastuse saajate läbipaistvuse suurendamise võimalusi seoses 2018. aasta finantsmääruse eelseisva läbivaatamisega.

98. Komisjon teeb mõnede uuringus esile toodud probleemide lahendamiseks kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi (nn Arachne), et seda liikmesriikides üldiselt rakendataks. See vahend täiendab ühiselt hallatavate fondide ja taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise eesmärgil kogutavaid andmeid ning võimaldab riskinäitajate kogumi alusel kindlaks teha toetusesaajad, lepingud ja töövõtjad, kelle puhul võib esineda õigusnormide rikkumise, pettuse- ja huvide konflikti risk. Lisaks sellele analüüsib komisjon praegu võimalust tõhustada 2018. aasta finantsmääruse eelseisva läbivaatamise käigus läbipaistvuseeskirju.

KOMISJONI ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 99 JA 100

Tuleb eristada läbipaistvuse eesmärgil avalikult kättesaadavat teavet ning riiklikele ja ELi asutustele auditi ja kontrolli eesmärgil kättesaadavat teavet. Avalikult kättesaadav teave on kättesaadav kaks aastat, auditi ja kontrolli eesmärgil kättesaadav teave aga viis aastat. Avalikult kättesaadavate andmete kohaselt on umbes 25 % anonüümsetest ÜPP toetusesaajatest need, kes saavad vähem kui 1 250 eurot ja kelle arvele langeb umbes 1–2 % ÜPP toetustest. See on kaasseadusandjatega peetud läbirääkimiste tulemus ja selles võetakse arvesse Euroopa Kohtu otsust kõnealuses küsimuses, kus tuli leida tasakaal proportsionaalsus- ja läbipaistvuseeskirjade nõuete vahel.

Komisjon esitas mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja NGEUga seoses ettepanekud, et parandada liikmesriikides andmete kogumist selliste ELi rahaliste vahendite saajate kohta, mida rakendatakse jagatud eelarve täitmise ning taaste- ja vastupidavusrahastu („RRF“) raames. Need ettepanekud hõlmasid andmete registreerimist ja säilitamist ELi rahaliste vahendite saajate kohta, sealhulgas nende tegelike kasusaajate kohta (juhul kui saajad ei ole füüsilised isikud) standarditud (elektronilises) vormis. Komisjon tegi ka ettepaneku kasutada kohustuslikus korras ühtset andmekaeve- ja riskihindamisvahendit, et sellistele andmetele juurde pääseda, neid analüüsida ning teha riskinäitajate alusel kindlaks meetmed, lepingud ja toetusesaajad, kelle puhul võib esineda õigusnormide rikkumise, pettuse- ja huvide konflikti risk. See vahend parandaks ELi rahaliste vahendite saajaid käsitlevate andmete kvaliteeti ja võrreldavust kontrolli ja auditi eesmärgil ning võimaldaks liikmesriikidel paremini suunata oma auditeerimis- ja kontrollitegevust ja komisjonil paremini suunata oma järelevalvetegevust. Määruses (EL) 2021/2116 ei ole sätestatud komisjoni pakutava ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi kasutamise kohustust. ÜPP puhul on siiski olemas läbivaatamisklausel, mille kohaselt peab komisjon esitama 2025. aastaks aruande, milles hinnatakse ühtse andmekaevehendi kasutamist ja selle koostalitlusvõimet, pidades silmas selle üldist kasutamist liikmesriikides, ning millele lisatakse vajaduse korral asjakohased ettepanekud.

101. Komisjon juhib tähelepanu sellele, et makseasutustel on seadusest tulenev kohustus kavandada ja rakendada pettusevastaseid meetmeid (määrus (EL) nr 907/2014).

KOMISJONI ÜHINE VASTUS PUNKTIDELE 103 JA 104

Komisjon soovib liikmesriikidel kasutada kõikides algatustes ÜPP kulude haldamiseks ja kontrollimiseks, sealhulgas võimalike õigusnormide rikkumiste ja pettuste kindlakstegemiseks ja ennetamiseks, masinõppe meetodeid. Komisjon on ka soovitanud selliste kogemuste ja parimate tavade vahetamist nende liikmesriikide vahel, kes teostavad jagatud eelarve täitmise raames kulude tegelikku kontrolli.

Toetuskõlblikkuse tingimuste ja nõuete satelliidipõhine seire – nagu punktis 103 esitatud niitmise näide – on juba praegu mitmes liikmesriigis seire teel tehtavate kontrollide oluline osa ja muutub tulevikus kohustusliku pindala seiresüsteemiga seoses veelgi olulisemaks. Seire teel toimuva kontrolliga seotud ennetava lähenemisviisi tõttu hoiatatakse põllumajandustootjaid võimalike mittevastavuste eest ja nad saavad oma taotlust muuta või selle tagasi võtta või esitada tõendid vastupidise kohta. Üksnes satelliidiandmete põhjal ei saa siiski kindlaks teha, kas seire teel toimuva kontrolli käigus tuvastatud mittevastavus oli õigusnormide rikkumine või pettus.

105. ESIMENE TAANE – Andmekaitse (nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses) võib tõepoolest takistada eri osalejate vahelist teabevahetust. Kehtiv õigus on siiski komisjoni suhtes siduv.

Liikmesriigid tuginesid nendele andmekaitsealastele õiguslikele piirangutele ka siis, kui komisjon nõudis 50 suurima tegeliku tulusaaja loetelude koostamist.

Seetõttu peavad liikmesriigid uue ÜPP kohaselt paluma toetusesaajatel abi/toetuse taotlemisel makseasutusele deklareerida, millisesse kontserni nad kuuluvad.

KOLMAS TAANE – Võttes arvesse ÜPP suhteliselt madalat veamäära ja väga madalat tuvastatud pettuste määra, on liikmesriigid korduvalt tõstatanud küsimuse ÜPP haldamise ja kontrollimisega seotud halduskoormuse kohta ning selle kohta, kui kulutasuv on püüda veamäära veelgi vähendada.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED (punktid 106–112)

Komisjoni vastused

107. Maa hõivamine on keeruline ja mitmetahuline probleem, mis ei tulene ÜPP õigusaktide konkreetsete nõrkade külgede kuritarvitamisest. Komisjon leiab, et ta tegutses ÜPP valdkonnas ennetavalt, reageerides üha kasvavale maa hõivamise probleemile, sealhulgas andes liikmesriikidele suuniseid pärast hiljutist kohtuotsust Land Berlin (C-216/19).

Seoses liikmesriikide pettustevastase võitluse strateegiatega järelevalvega juhib komisjon tähelepanu sellele, et ÜPPd hallatakse jagatud eelarve täitmise raames, mille puhul liikmesriigid on pettustevastases võitluses eestvedajad, ning et riiklikud pettustevastased meetmed on sertifitseerimisasutuste tegevuse kaudu pideva järelevalve all.

108. Seoses ÜPPd mõjutava pettuseriskiga jagab komisjon kontrollikoja seisukohta, et ebaseaduslikud viisid ELi vahenditest kasu saamiseks (nt petturid, kes püüavad ebaseaduslikult omandada põllumajandusmaad ja seejärel taotleda toetust) on tõenäoliselt tõhusa juhtimis- ja kontrollisüsteemi (nt IACS-LPIS) tulemus, mis on sundinud pettureid leidma erinevaid viise toetuse saamiseks.

Vt ka komisjoni vastus punktile 49.

Seoses maa hõivamisega vt komisjoni ühine vastus joonisele 7 ja punktidele 50–51. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et maa ebaseaduslik omandamine (st maa omandiõiguse seaduslik omandamine kuritegevuse, näiteks vägivalda või hirmutamise teel) ja seejärel toetuskõlblikkuse tingimuste tegelik täitmine ei ole sama mis toetuskõlblikkuse tingimuste täitmise teesklemine, esitades võltsitud ja/või valedokumentid. Viimati nimetatud probleemi võib avastada makseasutuse pettustevastaste meetmete abil.

111. Komisjon tuletab meelde, et liikmesriikide pettustevastaste meetmete üle teostatakse pidevat järelevalvet sertifitseerimisasutuste töö ja nende poolt komisjonile esitatavate aastaaruannete kaudu.

Komisjon rõhutab, et pettustevastaste meetmete puhul on jagatud eelarve täitmise kohaselt juhtroll liikmesriikidel.

Komisjon (DG AGRI) korraldab igal aastal liikmesriikidesse mitu kontrollkäiku, mille raames ta kontrollib sertifitseerimisasutuste auditistrateegia rakendamist ja makseasutuste sisekontrollisüsteemi hindamisel tehtud töö kvaliteeti, sealhulgas vaatab läbi akrediteerimiskriteeriumid.

Lisaks teeb komisjon kontrole, mis ei ole ega tohiks olla pettustega seotud uurimised, nagu ka kontrollikoda on selgelt märkinud. Komisjon kontrollib siiski liikmesriikide kehtestatud pettustevastasteid meetmeid.

DG AGRI tehtavate akrediteerimiskontrollide käigus kaalutakse pettustevastasteid meetmeid, mida makseasutused on rakendanud seoses akrediteerimiskriteeriumide komponentidega, eelkõige seoses *sisekeskkonna, taotluste heakskiitmise ja järelevalve* kriteeriumidega (kavandamiseta

tehakse riskihindamine, et määrata kindlaks valdkonnad, millele kontrolli käigus keskenduda – kavandamisetaapis võetakse alati arvesse pettuseriski). Vajaduse korral on makseasutused rakendanud DG AGRI järelduste ja soovitude alusel korrigeerimis- või paranduskavasid.

Vt komisjoni ühine vastus punktidele 75–78 ning vastus punktile 80.

112. Mis puutub uue tehnoloogia ja tehisintellekti edendamisse, siis komisjon on aktiivselt julgustanud liikmesriike neid kasutama. Liikmesriigid on võtnud need märkimisväärses ulatuses kasutusse seire teel tehtava kontrolli läbiviimiseks. Lisaks sellele tunneb üha rohkem liikmesriike huvi Arachne katsetamise vastu. Ka see on kõnealuse uue tehnoloogia edendamisel ja tutvustamisel komisjoni tehtud jõupingutuste tulemus.

Vt ka komisjoni vastus punktile 91.

1. soovitus. Saada ja jagada põhjalikumat teavet ÜPP kulutustega seotud pettuseriskide ja meetmete kohta

1.A. Komisjon on soovitusel nõus ja leiab, et suunised on antud. Komisjon rõhutab, et pettusevastase võitluse strateegia väljatöötamine ja rakendamine on jätkuvalt liikmesriikide kohustus. Lisaks suunisele nr 1, mis käsitleb sertifitseerimisasutuste tööd kõigi akrediteerimiskriteeriumide vallas, andis DG AGRI 2021. aasta novembris toimunud eksperdirühma kohtumisel sertifitseerimisasutustele konkreetset suunised koos parimate tavade nendega nende rolli kohta makseasutuste pettusevastaste meetmete hindamisel. Seoses uut ÜPPd käsitlevate õigusaktide kohaldamisega vaadatakse kõik makseasutustele ja sertifitseerimisasutustele ettenähtud suunised läbi ning neisse lisatakse konkreetset juhised pettusevastaste meetmete kohta.

DG AGRI jälgib pidevalt sertifitseerimisasutuste tööd seoses akrediteerimiskriteeriumide hindamisega, sealhulgas pettusevastaste meetmete rakendamist makseasutuste tasandil, iga-aastase raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kaudu, mille käigus vaadatakse läbi kõik sertifitseerimisasutuste saadud aruanded, ning spetsiaalsete kontrollkäikude abil, mille käigus vaadatakse läbi sertifitseerimisasutuste auditistrateegia rakendamine.

1.B. Komisjon on soovitusel nõus ja jälgib, kuidas makseasutused rakendavad suuniseid arvesse võttes „kasutuses oleva maa“ nõudeid, järgides samal ajal uut rakendusmudelit ja keskendudes liikmesriikide süsteemidele.

Lisaks sellele levitab komisjon juba praegu kõigi ÜPP elemente käsitlevate asjakohaste foorumite kaudu liikmesriikide seas parimaid tavasid.

1.C. Komisjon on soovitusel nõus ja viib seoses ÜPPga läbi uue horisontaalse pettuseriski hindamise enne uue õigusraamistiku rakendamist 1. jaanuaril 2023.

2. soovitus. Edendada uute tehnoloogiate kasutamist ÜPP kulutustega seotud pettuste ennetamiseks ja avastamiseks

Komisjon on soovitusel nõus ja leiab, et ta on alustanud kavandatud meetmete rakendamist ning jätkab liikmesriikide toetamist uue tehnoloogia, tehisintellekti ja masinõppe kasutamisel ka pettuste ennetamiseks ja avastamiseks, niivõrd kui võrd neid süsteeme saab selleks kasutada.

2.A. Komisjon on soovitusel nõus.

Komisjon soovib juhtida tähelepanu asjaolule, et alates 2023. aastast on liikmesriikidel täielik subsidiaarsus oma kontrolli- ja karistussüsteemide kujundamisel. Alates 2023. aastast hõlmab kohustuslik pindala seiresüsteem pindalaga seotud meetmeid kõigis liikmesriikides, et mõõta poliitika tulemuslikkust. Copernicuse Sentineli satelliidiandmete kohustuslik kasutamine järgmise ÜPP raames on kehtestatud selleks, et tagada liikmesriikide iga-aastaste tulemusaruannete usaldusväärsus. Pindala seiresüsteemist saadavat teavet saavad liikmesriigid kasutada ka õigusnormide rikkumise ennetamiseks ja vahenditega seotud riskide vähendamiseks.

2.B. Komisjon on soovitusel nõus. Komisjon on juba alustanud kavandatud meetmete rakendamist ning jätkab liikmesriikide toetamist pettuse avastamise vahendite kasutamisel.

Komisjon julgustab jätkuvalt liikmesriike kasutama andmekaeve- ja riskihindamisvahendi Arachne rakendamiseks integreeritud IT-süsteemi ning jätkab koolituse, toetuse ja tehnilise abi pakkumist, et edendada selle vahendi kasutamist ja suurendada seda kasutavate liikmesriikide arvu. Samal ajal jätkab komisjon tööd, et parandada IT-süsteemi funktsioone, selle kasutajasõbralikkust ja koostalitlusvõimet teiste andmeallikatega.

2.C. Komisjon on soovitusel nõus. Ta leiab, et ta jagab juba praegu pettustele viitavate mustrite tuvastamise parimaid tavasid. Mis puutub tehisintellekti ja masinõppesse, siis kaalub komisjon praegu siiski võimalust jagada tehisintellekti üldise kasutamise (ÜPP järelevalve ja hindamine, analüüs, statistika koostamine jne) parimaid tavasid ning sõltuvalt tulemustest hinnata, mil määral saab seda kasutada pettuste avastamiseks.